

soud zjišťuje bez podkladu ve spisech a zda to vůbec činí právem, pokládaje tuto okolnost za věc u soudu ze spisů známou. Není podmínkou prozatímního opatření, by o chování se dlužníka, uvedeném v druhém odstavci § 379 ex. ř., bylo dále ještě osvědčeno, že se děje s úmyslem zmařiti nebo stížiti exekuci. Stačí, že dlužníkové chování činí pravděpodobným, že jím exekuce může býti zmařena nebo stížena, bez ohledu na to, zda jde o jednání úmyslné. Nesejde tedy na tom, zda žalovaný rozprodává svůj majetek proto, že se skončil jeho pacht, nýbrž na tom, zda takovým rozprodejem může býti zmařeno nebo stíženo vydobytí ohroženého nároku. Ovšem nestačí pouhá objektivní možnost ztenčení dlužníkovy majetku a tím podmíněné zmaření nebo stížení vydobytnosti, nýbrž vyhledává se pravděpodobnost subjektivního ohrožení chováním se dlužníka. Proto není správné, vyžaduje-li rekursní soud osvědčení úmyslu žalovaného, směřujícího ke zmaření nebo stížení uspokojení věřitele. Ale podle výpovědi svědka Š-a a informace s ním sepsané, přistoupil žalovaný k rozprodeji svých posledních majetkových kusů, nabízí k prodeji koně a vůz s postroji a také kolo, a svědek sám má za to, že bez zákroku prozatímním opatřením žalobkyně přijde o všechno. Sám rekursní soud zjišťuje, že se pacht žalovaného skončil a že se žalovaný proto vyprodává. Tím je osvědčeno subjektivní nebezpečí, uvedené v § 379 druhý odstavec ex. ř. Ježto pak podle zjištění nižších soudů nedostatečné osvědčení pohledávky je nahrazeno jistotou, jsou splněny obě podmínky prozatímního opatření.

Čís. 8049.

Otázka, zda vyvlastňovací nález jest pravoplatný a co a v čí prospěch bylo jím vyvlastněno, není předmětem soudního rozhodování. Vyvlastňovací nález může ve sporu býti jen důkazní listinou. Otázka, zda komu přísluší vlastnické právo k nemovitostem, jichž se týká vyvlastnění, patří na pořad práva.

O přípustnosti pořadu práva rozhoduje jen povaha uplatňovaného práva nebo nároku, zda je to právo soukromé čili nic, nikoliv však povaha nabývacího úkonu, zda jest veřejnoprávní či soukromoprávní.

(Rozh. ze dne 18. května 1928, R I 352/28.)

Žalující podnik domáhal se na československém státu uznání vlastnictví k pozemkovým parcelám s návrhem, by bylo uznáno právem, že pravoplatným vyvlastňovacím nálezem okresní politické správy byly ve prospěch žalobce vyvlastněny pozemkové parcely a že žalovaný erár jest povinen svoliti k tomu, by pozemky v žalobě uvedené byly odepsány z vložky čís. kat. 154 a bylo na ně vloženo vlastnické právo pro žalobce za současného výmazu poznámek a zápisů tomu odporujících. Námitku nepřípustnosti pořadu práva soud první stolice zamítl, rekursní soud námitce vyhověl a žalobu odmítl. **Důvody:** Žalovaná strana napadá usnesení prvního soudu, kterým námitka nepřípust-

nosti pořadu práva byla zamítnuta, z důvodu nesprávného právního posouzení věci, poněvadž o tom, zda žalobci přísluší vlastnické právo k zabraným pozemkům, mají rozhodovati správní úřady, a na poznámka záboru a poznámka zamýšleného převzetí pozemků byla v pozemkové knize zapsána. Stížnost nemohla se minouti s úspěchem. Neopřeno jest, že okresní politická správa vydala 30. prosince 1926 vyvlastňovací nález ohledně požadovaných pozemků, které až dosud náležely k velkostatku, kterýžto nález byl vlastníku doručen. Spisy byly zaslány Státnímu pozemkovému úřadu, který proti vyvlastňovacímu nálezu podal stížnost, o níž nálezem Zemské správy politické v Praze ze dne 14. října 1927 bylo rozhodnuto. Stěžovatel tvrdí, že podána proti tomuto usnesení stížnost, která dosud není vyřízena. Dále jest nesporno, že pozemky ve smyslu zákona ze dne 18. dubna 1919, čís. 215 sb. z. a n. byly zabrány, poznámka záboru byla zapsána dne 1. dubna 1921 a poznámka zamýšleného převzetí dne 22. prosince 1927. Žalobkyně předložila stvrzenku okresní správy politické ze dne 17. ledna 1927, že proti vyvlastňovacímu nálezu v odvolací lhůtě opravné prostředky nebyly podány a že výměr nabytí moci práva. Směrodatným pro řešení sporné otázky jest, jaký význam má zábor a které úřady mají rozhodovati ve sporných otázkách záboru. Žalobce domáhá se žalobou, by žalovaná strana svolila, by pozemky v žalobě uvedené byly z vložky čís. 154 bez závad odepsány a na ně vloženo pro žalobkyni vlastnické právo za současného výmazu poznámek zápisu tomu odporujících. Žalobce chce tedy, by svolení Státního pozemkového úřadu k vyvlastnění a ke zcizení bylo nahrazeno soudním výrokem. Podle § 7 zákona ze dne 16. dubna 1919, čís. 215 sb. z. a n. je k zcizení a zastavení zabraného majetku třeba svolení úřadu. § 15 tohoto zákona však uvádí, že funkce tímto zákonem státu přenechané provádí Státní pozemkový úřad. Tomuto úřadu je podle § 7 záborového zákona vyhrazeno svolení k zcizení, zastavení a dělení zabraného majetku. Že se zcizení stalo vyvlastňovacím nálezem, na tomto stavu věci nic nemění, neboť v § 7 záborového zákona jest povšechně řečeno, že jest k zcizení třeba svolení pozemkového úřadu. I když správní úřad, okresní politická správa, v této věci rozhodl, nemůže ani tento správní úřad tím méně soud uděleti svolení, a jest tedy věci strany žalující, by cestou správní docílila žádaného svolení. Cesta soudní je tedy vyloučena a domáhá-li se žalobce na soudě, by bylo v základě vyvlastňovacího nálezu dáno přivolení, jest námitka nepřipustnosti pořadu práva opodstatněna.

N e j v y š š í s o u d změnil usnesení nižších soudů v ten rozum, že vyhověl námitce nepřipustnosti pořadu práva, pokud se bylo domáháno v žalobě, by bylo uznáno právem, že právoplatným vyvlastňovacím nálezem okresní politické správy byly ve prospěch žalobce vyvlastněny pozemkové parcely, a tuto část žalobního žádání odmítl, zamítl však námitku nepřipustnosti pořadu práva, pokud šlo o žalobní žádost, by bylo uznáno právem, že žalovaný jest povinen svoliti k tomu, by byly pozemky z vložky čís. 154 odepsány a vloženo na ně vlastnické právo pro žalobce.

D ů v o d y:

Uznávati, zda vyvlastňovací nález je právoplatný a co a v čí prospěch jím bylo vyvlastněno, jistě nepatří na pořad práva a nemůže býti předmětem soudního rozhodování. Přezkoumávati právní moc správního rozhodnutí soudům řádným nepřisluší, nýbrž by, i kdyby na to došlo, muselo býti příslušným správním úřadem potvrzeno, zda a proti komu vyvlastňovací nález právní moci nabyl, čemuž ovšem, jak hned lze říci, nevyhovuje potvrzení v opisu předložené ze dne 17. ledna 1927, bez čísla, v němž se neuvádějí vůbec účastníci, proti kterým nález nabyl právní moci. Nález vyvlastňovací může ve sporném řízení soudním a tedy zvláště také v tomto sporu sloužiti jen jako důkazní listina, jejíž význam, dosah a průvodnost soud nalézací posoudí teprve v rozhodovacích důvodech, kdyby skutečnost, kterou nález vysvědčuje, pokládal za rozhodnou. Nikdy však nelze pouhý průvodní prostředek učiniti předmětem výroku soudního nálezu, leda že by šlo o zjištění pravosti nebo nepravosti listiny (§ 228 c. ř. s.), o což ovšem v souzeném případě nejde, nýbrž žádá se, by byla zjištěna právoplatnost a obsah listiny a to listiny vydané úřadem správním, který by v případě odvodu podle § 292 druhý odstavec c. ř. s. sám jediný oprávněn byl pravý a správný obsah její vysvědčiti. Ježto tedy toto žádání předmětem sporného a vůbec soudního řízení býti nemůže, bylo je jako na pořad práva se nehodící k námitce odmítnouti. Tím jest odňat žalobnímu návrhu všecek ráz správně právní (veřejnoprávní) otázky a odstraněna všechna záhada pořadu práva, neboť co zbývá, to jest jen otázka, zda žalující straně přísluší vlastnické právo k sporným pozemkům, a to jest otázka, která ovšem patří na pořad práva, protože jde o soukromé právo, jímž vlastnické právo je. Žádání není v tomto směru sice šťastně stylisováno, měloť zníti, že má býti právem uznáno, že žalující strana jest vlastníci sporných pozemků, a teprve jako následek tohoto uznání měla připojena býti žádost za výrok na knihovní zápis vlastnictví, avšak jest zřejmo, oč jde, neboť, když vysloven následek — knihovní zápis vlastnictví — jest v tom jeho podmínka, žádost za přiznání vlastnictví, obsažena a musí si ji nalézací soud aspoň v důvodech objasniti. O přípustnosti pořadu práva rozhoduje jen povaha uplatňovaného práva neb nároku, zda je to právo soukromé čili nic (§ 1 j. n.), nikoli tedy povaha nabývacího úkonu, zda je veřejnoprávní či soukromoprávní, zejména tedy, zda je veřejnoprávním či soukromoprávním nabývací titul, zde titul tvrzeného vlastnictví žalobkyně, nebo také titul nároků jejího odpůrce. Každé vyvlastnění jest veřejnoprávním titulem; avšak, jde-li potom o to, by vyvlastnitel uplatnil vlastnictví podle svého tvrzení z titulu toho nabytého proti třetím osobám, nemůže to jinak učiniti než pořadem práva. Na správní cestě může se sice rozhodovati o jeho titulu, můžeť tento ve vyšší správní stolici po případě tedy nejvyšším správním soudem býti zrušen, a zrovna tak tomu může býti také s titulem odpůrcovým, když je rovněž veřejnoprávní, avšak rozhodnouti potom otázku vlastnictví mezi oběma takovými uchazeči ve správní cestě nelze, poněvadž není prostředku, kterým

by před správní stolicí konflikt takový mohl býti přiveden tak, by stolice ta mohla vzíti v úvahu oba tituly a navzájem je co do jich síly a moci odvážit: správní cesta jest otevřena jen pro každý z těch titulů o sobě a teprv soud jest povolán, by tituly vážil a přiznal právo silnějšímu (§ 372 obč. zák. stejný princip § 348 obč. zák.). Tedy teprv ve věci samé přijde na otázku platnosti titulu, zejména tedy na otázku § 7 zák. zák., zda bylo třeba k vyvlastnění svolení Státního pozemkového úřadu a zda tedy bez svolení toho titul žalobkyně jest proti Státnímu pozemkovému úřadu bezúčinný; rozšiřovati se o tom již nyní bylo by předbíhati věci hlavní. Není-li vyvlastňovací nález posud v moci práva a bude-li snad v cestě správní zrušen, bude to ovšem pro soud rozhodné, neboť pak tu nebude titulu a nemůže o vlastnictví žalobkyně býti řeči. Pakliže by však nález ten sice existoval, avšak nebyl ještě v právní moci, byla by ovšem žaloba předčasná i tehdy, kdyby se za to mělo, že k vyvlastnění svolení Státního pozemkového úřadu nebylo třeba. Eventuality podají se všechny samy sebou a příslušnost pořadu správního, na nějž otázka titulů náleží, nebude nikdy zkrácena. Ve sporu jde jen o přípustnost pořadu práva, a tu, jak řečeno, dlužno se omeziti na otázku, jaké je to právo, jež žalobce uplatňuje, ne zda a jak ho nabyt, zda je to nabytí platné. Žalobce uplatňuje vlastnictví, proto že na pořad práva patří a bylo proto tak uznati, jak se stalo.

Čís. 8050.

Návrh na povolení prozatímního opatření nelze zamítnouti již proto, že nebylo potřebné osvědčení podáno již s návrhem.

(Rozh. ze dne 18. května 1928, R I 360/28.)

Soud první stolice povolil prozatímní opatření k zajištění peněžité pohledávky. Rekursní soud návrh zamítl.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a uložil rekursnímu soudu, by znovu o věci rozhodl.

Důvody:

Žalobkyně právem vytýká, že rekursní soud zamítl návrh na prozatímní opatření z důvodu, že pokládal ohrožený nárok za neosvědčený, aniž vyzval žalobkyni k osvědčení a provedl nabízené za tím účelem důkazy obchodními knihami a listinami v žalobě uvedenými. Zákon ukládá v § 389 ex. ř. ohrožené straně, by v návrhu označila navržené opatření a dobu, pro kterou je žádá, i nárok ohrožený, a vyložila skutečnosti, které odůvodňují návrh. Nejsou-li přiložena listinná osvědčení k návrhu, má ohrožená strana osvědčiti ony skutečnosti a k žádosti soudu i nárok. Jak plyne z motivů zákona, nebylo úmyslem zákonodárce, by plné osvěd-